

**Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan laitos**

Työterveyshuollon erikoistumisopinnot terveydenhoitajille -erikoistumisopinnot

**Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan laitos**

Hoitajankatu 3
15850 Lahti
Puh. (03) 828 19
Faksi (03) 828 2715

Koulutusjohtaja Erja Katajamäki

Opintotoimisto
Puh. (03) 828 2705

Opintosuunnittelija Leena Nietosvuori
Puh. (03) 828 2706

FYSIOTERAPIAN KOULUTUSOHJELMA

Johtava yliopettaja Tuula A. Kilpinen
Puh. (03) 828 2780

HOITOTYÖN KOULUTUSOHJELMA

Johtava yliopettaja Päivikki Lahtinen
Puh. (03) 828 2769

SOSIAALIALAN KOULUTUSOHJELMA

Johtava yliopettaja Liisa Rinkinen
Puh. (03) 828 2727

Työterveyshuollon erikoistumisopinnot terveydenhoitajille – erikoistumisopinnot 30 op

Lahden ammattikorkeakoulun Sosiaali- ja terveystieteiden laitoksen Työterveyshuollon erikoistumisopinnoilla terveydenhoitajille vastataan työelämän tarpeisiin ja juridisten pätevyysvaatimusten täyttämiseen. Työterveyshuoltolain (1383/2001) ja Valtioneuvoston asetuksen (1484/2001) mukaan työterveyshuollossa toimivilta ammattihenkilöiltä vaaditaan työterveyshuollon koulutus. Nämä erikoistumisopinnot täyttävät lain ja asetuksen esittämän vaatimuksen terveydenhoitajien osalta.

Tämän hetken arvion mukaan vuoteen 2010 mennessä tarvitaan 500 uutta työterveyshoitajaa eläkkeelle siirtyvien tilalle. Tulevaisuuden osaamistarpeita ovat käytännön tietojen ja taitojen lisäksi yhteistyöhön liittyvät sosiaaliset taidot, käsitteellinen ajattelu- ja päättelykyky sekä tuote- ja palveluvastuu. Globalisoituvassa maailmassa myös kansainvälisyys korostuu. Työterveyshuollon erikoistumisopinnoilla vastataan työn luonteen muutoksista johtuviin osaamistarpeisiin.

Erikoistumisopintojen tavoitteena on luoda terveydenhoitajalle valmiuksia toimia työterveyshoitajan työssä ja erilaisissa työelämän projekteissa. Opinnot ohjaavat opiskelijaa ongelmanratkaisuun, jatkuvaan oppimiseen, oman toiminnan arviointiin ja työnsä jatkuvaan kehittämiseen. Tavoitteena on kouluttaa asiantuntijoita, jotka pystyvät edistämään työssäjaksamista ihmisen työelämän kaikissa vaiheissa. Terveydenhoitajat pystyvät toimimaan sekä itsenäisesti että hoitotyön asiantuntijoina moniammatillisissa tiimeissä. He osaavat hyödyntää tutkittua tietoa ja heidän työnsä on näyttöön peustuvaa.

Työterveyshuollon erikoistumisopintoihin voivat hakeutua ammattikorkeakoulussa terveydenhoitajan tutkinnon suorittaneet terveydenhoitajat. Vähintään kahden vuoden työkokemus terveydenhuoltoalalta on suotava. Opiskelu suunnitellaan toteutettavaksi henkilökohtaisen opetussuunnitelman avulla, jolloin aikaisemmat koulutukset ja työkokemus voidaan arvioida ja ottaa huomioon. Mikäli ryhmään mahtuu, voidaan siihen ottaa myös opistotason terveydenhoitajatutkinnon suorittaneita henkilöitä.

Erikoistumisopintoihin sisältyy teoriaopintojen lisäksi harjoittelu ja projektimuotoinen työelämään liittyvä kehittämishanke. Teoriapetus etenee ongelmaperustaisen oppimisen (PBL) periaatteiden mukaisesti. Teoriaopinnoista noin neljännes on lähiopetusta ja se järjestetään pääsääntöisesti torstai iltaisin ja perjantaipäivinä noin joka toinen viikonloppu. Viikoksi 14 suunniteltu kansainvälinen teemaviikko edellyttää läsnäoloa laitoksella. Osa opinnoista pyritään toteuttamaan verkko-opintoina. Käytännön harjoittelu voi tapahtua paikallisessa työsuhteessa tai opiskelijan roolissa. Koulutus toteutetaan kahden lukukauden aikana **alkaen 13.1. 2005 ja päättyen 16.12.2005.**

Opintojen arviointi tapahtuu itse-, vertais- ja opettajan arviointina. Apuna arvioinnissa käytetään portfolioa. Opintojen alussa opiskelija laatii henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOPS), mistä ilmenee hänen oma opiskelupolkunsa. Tuutorointi liittyy opiskeluun ja sen tarkoituksena on tukea oppimisprosessin etenemistä.

Yleiset opinnot

08OOPIM-05 OPISKELUVALMIUKSIEN KEHITTÄMINEN 3 op

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija orientoituu erikoistumisopintoihin sekä oman oppimisensa tiedostamiseen, suunnitteluun ja arviointiin. Hän osaa työskennellä sekä perusrhythmissä että itsenäisenä tiedonhankkijana ongelmaperustaisen oppimisen (PBL) periaatteiden mukaan. Hän oppii käyttämään portfolioa apunaan arvioidessaan asiantuntijuuteen kasvuaan. Opiskelija harjaantuu tietotekniikan hyödyntämisessä tiedonhaussa ja työterveyshoitajan työssä. Hän suorittuu verkkopohjaisesta opetuksesta. Opiskelija omaksuu myös työterveyshuoltoa koskevat englanninkieliset termit ja pystyy keskustelemaan omasta alastaan englanniksi.

Suoritustapa ja arviointi

Osallistuminen lähiopetukseen. Opiskelija tuottaa portfolioon kuvauksen itsestään oppijana ja hyväksytyyn henkilökohtaisen oppimissuunnitelman. Hyväksytyjä kirjallisia ja suullisia näyttöjä.

Opiskelumateriaali

Boud & Feletti. 1999. Ongelmalähtöinen oppiminen – uusi tapa oppia. Terra cognita, Helsinki.

Härkönen, P. 1999. Portfolio käsikirja. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden ammatillinen kasvu. SAMOK.

Lahden ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohje 2001. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu. Sarja B. Oppimateriaalia.

Poikela, E. & Öystilä, S. (toim.) 2001. Tutkiminen on oppimista- ja oppiminen tutkimusta. Tampereen yliopistopaino, Tampere.

Poikela, E. (toim.) 2002. Ongelmaperustainen pedagogiikka. Tampereen yliopistopaino, Tampere.
 Rossi, K. (toim.) 1997. Education and training of occupational health nurses. Stockholm International Commission on Occupational Health.
 Saranto, K. & Korpela, M. (toim.) 1999. Tietotekniikka ja tiedonhallinta sosiaali- ja terveydenhuollossa. WSOY, Porvoo.
 Suomenkielisiä ja englanninkielisiä artikkeleita sopimuksen mukaan.

Ammatilliset opinnot

08TTHTYÖ-05 TYÖTERVEYSHOITAJAN TYÖ JA SEN KEHITTÄMINEN 9 op

08NÄYT-05 Näyttöön perustuva työ 6 op

08HYVÄTT-05 Hyvä työterveyshuoltokäytäntö 3 op

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija hallitsee työterveyshuollon perusteet ja oppii työskentelemään Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaan hyödyntäen hoitotieteellistä ja monialaista tietoa. Hän hallitsee työterveyshoitajan työn sisällön ja menetelmät ja hänen toimintansa on pääosin näyttöön perustuvaa. Hän omaa hyvät vuorovaikutus- ja itseilmaisutaidot ja hänen toimintansa on eettisesti korkeatasoista. Hän ymmärtää olevansa ennenkaikkea terveyden edistäjä niin yksilö-, ryhmä- kuin työyhteisötasolla.

Suoritustapa ja arviointi

Osallistuminen perusrühmätyöskentelyyn ja luentoihin. Hyväksytyt tiedollisia ja taidollisia näyttöjä portfolioissa.

Osallistuminen opintokäynteihin.

Opiskelumateriaali

Antti-Poika, M., Martimo, K-P. & Husman, K. (toim.) 2003. Työterveyshuolto. Duodecim, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.
 Ekeberg, C., Lagerström, M. & Luzen, K. 1997. Empowerment and Occupational Health Nursing. AAOHN Journal 1997, 45 (7) 342-348.
 Hoitotyön vuosikirjat 2003 ja 2004. Tammi, Helsinki.
 Härmä, M. (toim.) Toimivat ja terveet työntekijät 2000. Työterveyslaitos, Sosiaali- ja terveysministeriö, Työministeriö, Helsinki.
 Kanerva, S., Pasanen, A., Riekkinen S. & Tuhkanen, T. 1998. Hyvä työterveyshoitajan työ. Kirjayhtymä., Helsinki.
 Kauppinen, T. ym. 2004. Työ ja terveys Suomessa 2003. Työterveyslaitos, Helsinki.
 Nakari, M-L. 2003. Työilmapiiri, työntekijöiden hyvinvointi ja muutoksen mahdollisuus. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto.
 Lindström, K. ym. 2003. Työkuormitus ja sen arviointimenetelmät. Työterveyslaitos, Helsinki.
 Niemelä, T. 1998. Voiman käsitys ja sen merkitys ihmiselle. Voiman ontologinen käsitelmäarittely. Pro gradu-tutkielma. Kuopion yliopisto, Hoitotieteen laitos.
 Parse, R.R.1997 (toim.). Elämyksiä. Osa 1. Kirjayhtymä, Helsinki.
 Pelkonen, M. 1995. Voimaa hoitotyöhön, voimavara-ajatteluun liittyviä teoreettisia ja käytännöllisiä kysymyksiä. Teoksessa Hoitotyön tutkimuksen hyväksi 30 vuotta. Toim. Anneli Mölsä. Sairaanhoidon tutkimuslaitos
 Pietilä, A-M. (toim.) 2002. Terveyden edistämisen uudistuvat työmenetelmät. WSOY, Helsinki.
 Siitonen, J. 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Väitöskirja. Oulun yliopisto.
 Suonsivu, K. 2003. Kun mikään ei riitä. Hoitotyöntekijöiden masennuksen kokemukset ja niiden yhteydet työyhteisötekijöihin. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.
 Taattola, K. (toim.) 2000. Hyvä työterveyshuoltokäytäntö maatalousyrittäjien työterveyshuollossa. Työterveyslaitos. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki.
 Terveystarkastukset Työterveyshuollossa. 2004 (tulossa). Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki.
 Terveystta ha hyvinvointia näyttöön perustuvalla työllä. 2003. Kansallinen tavoite- ja toimintaohjelma 2004-2007. Sosiaali ja terveysministeriö. (www.stm.fi). STM:n julkaisuja 2003:18.
 Torkkola, S. (toim.) 2002. Terveysviestintä. Tammi, Helsinki.
www.ttl.fi
www.tyky.fi
 Ajankohtaisia terveyteen, terveyden edistämiseen ja työterveyshuoltoon liittyviä väitöskirjoja ja muita tutkimuksia.

08IHMITYÖ-05 IHMINEN, TYÖ, TYÖYMPÄRISTÖ JA TERVEYS 6 op

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija pystyy arvioimaan työn ja työympäristön vaikutusta ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin. Hän pystyy toimimaan hoitotyön asiantuntijana kehitettäessä terveellistä ja turvallista työympäristöä. Hän osaa hyödyntää

hoitotieteellisen tiedon lisäksi työhygieenistä, työlääketeieteellistä, työpsykologista ja ergonomista tietoa. Opiskelija omaa valmiuksia työntekijän työkyvyn arviointiin, ylläpitämiseen ja edistämiseen. Opiskelija pystyy arvioimaan työntekijän voimavaroja ihmisen työelämän eri vaiheissa ja eri elämäntilanteissa. Hänellä on valmiuksia yhdessä asiakkaitensa kanssa edistää työhyvinvointia niin yksilö-, ryhmä- kuin yhteisötasollakin.

Suoritustapa ja arviointi

Osallistuminen perusrühmätyöskentelyyn ja luennoille. Hyväksytyt tiedollisia ja taidollisia näyttöjä portfolioissa.

Opiskelumateriaali

Aaltonen, T. 1999. Konstit on monet 1-3 1999.. Tyky- toiminnan tositapauksia työterveyshuollossa. Työterveyslaitos, Helsinki.

Aro, T. & Matikainen E. (toim.) 1999. Työkyky hallintaan. Ilmarinen ja Työterveyslaitos.

Ilmarinen, J. 1999. Ikääntyvä työntekijä Suomessa ja Euroopan Unionissa. Työterveyslaitos, Sosiaaliministeriö, Työministeriö, Helsinki.

Järvinen, P. 1998. Esimiestyö ongelmatilanteissa. WSOY, Helsinki.

Järvinen, P. 2001. Esimies ja työyhteisön kehittäminen. WSOY, Helsinki.

Karjalainen, A. ym. 2003. Ammattitaudit. Työperäisten sairauksien rekisteriin ilmoitetut uudet tapaukset. Työterveyslaitos, Helsinki.

Muller, K. 2004. Aivokutinaa. Työterveyslaitos, Helsinki.

Pääkkönen, R., Rantanen S. 2000. Työympäristön kemiallisten ja fysikaalisten riskien arviointi ja hallinta. Työterveyslaitos, Helsinki.

www.ttl.fi Työterveyslaitoksen sivut Internetissä

www.tsr.fi Työsuojelurahasto

Artikkeleita alan ammattilehdistä, opetusmonisteita, esitteitä ja alan tutkimuksia.

08JOHTTH-05 JOHTAMINEN JAYHTEISTYÖ TYÖTERVEYSHUOLLOSSA 3 op

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija tuntee työterveyshuoltoa koskevan lainsäädännön ja muut yleiset ohjeet. Hän tietää työterveyshuollon järjestämis- ja rahoitusmahdollisuudet. Hän osaa tuottaa työterveyshuollon osaamistaan, markkinoita sitä ja kykenee jatkuvasti kehittämään palvelujen laatua ja vaikuttavuutta. Opiskelija tunnistaa erilaisia organisaatiomalleja ja ymmärtää niiden vaikutuksen omaan työhönsä. Hän pystyy yhteistyöhön eri tahojen kanssa ja kykenee toimimaan hoitotyön asiantuntijana moniammatillisissa tiimeissä. Hän tuntee pääpiirteet työterveyshuollosta Euroopan eri maissa.

Suoritustapa ja arviointi

Osallistuminen kansainväliseen teemaviikkoon ja luennoille. Hyväksytyt tiedollisia ja taidollisia näyttöjä portfolioissa.

Opiskelumateriaali

Aaltonen, T. & Martimo, K-P. (toim.) 1999. Konstit on monet 1. Laadunkehittämisen tositapauksia työterveyshuollossa. Työterveyslaitos, Helsinki.

Antti-Poika, M. 2002. Laatujohtaminen työterveyshuollossa. Työterveyslaitos, Helsinki.

Luhtanen, R. (toim.) 2001. Työterveyshuolto (lakikokoelma). Oy Edita Ab, Helsinki.

Nordman-Sjöberg, S. ja Nieminen I. 1998. Hyvään asiakaspalveluun tiimityöllä. Edita, Helsinki.

Simoila, R., Kangas, R. & Ranta, J. (toim.) 1999. Hoitotyötä johtamaan. Kirjayhtymä, Tampere.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintaohjelma 2004-2007. Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki.

The Role of Occupational Health Nursing in Workplace Health Management 2000. WHO European Centre for Environment and Health, Bilthoven.

www.finlex.fi Lakeja

www.kela.fi Kansaneläkelaitos

www.stm.fi Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki

www.mol.fi Työministeriö

www.stakes.fi Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

www.tsr.fi Työsuojelurahasto

Harjoittelu ja projektityö

08HARJ-05 HARJOITTELU JA PROJEKTITYÖ 9 op

08HARJO-05 Harjoittelu 6 op

08PROJ-05 Projektityö 3 op

Tavoitteet ja sisältö

Opiskelija harjaantuu työskentelemään hoitotyön asiantuntijana työterveyshuollossa tai muussa vastaavassa työyhteisössä. Hän pystyy hyödyntämään teorian tietojaan ja yhdistämään ne käytännön toimintaan työskennellessään.

yksin ja moniammatillisessa työyhteisössä. Opiskelija kehittää ongelmanratkaisutaitoaan ja tutkivaa työtettä. Opiskelija oppii projektimaisen työskentelyn ja pystyy soveltamaan projektitietoutta käytännön kehittämishankkeeseen. Hän osallistuu hoitotyön asiantuntijana yksi- tai monialaiseen kehittämisprojektiin työpaikallaan tai harjoittelussa. Projektityöskentelyn avulla hän oppii kehittämään omaa työtään, sen laatua ja vaikuttavuutta.

Suoritustapa ja arviointi

Harjoittelun opiskelija voi suorittaa työterveyshuollon yksikössä Suomessa tai ulkomailla (jos kokemusta jo Suomesta). Hyväksytty harjoittelu muodostuu itsearvioinnista, ohjaajan arvioinnista ja opettajan arvioinnista. Harjoitteluun liittyvä tehtävä: työpaikkaselvitys.

Projektisuunnitelman laatiminen: Aktiivinen osallistuminen projektiin sen kaikissa vaiheissa: ideointi, suunnittelu, toteutus ja arviointi.

Osallistuminen projektiseminaareihin. Hyväksytty projektin loppuraportti.

Opiskelumateriaali

Kettunen, S. 2003. Onnistu projektissa. WSOY, Helsinki.

Mäkisalo, M. 1999. Me teemme sen. Hoitotyöntekijä oman työnsä tutkijana ja kehittäjänä. Kirjayhtymä, Helsinki.

Rissanen, T. 2002. Projektilla tulokseen. Pohjantähti, Jyväskylä.

Ruuska, K. 1999. Projekti hallintaan. Suomen ATK-kustannus, Espoo.

Salonen, L. 1995. Teemme projektin. Posiplan Oy.

Outinen, M., Lempinen, K., Holma & T., Haverinen, R. 1999. Seitsemän laatupolkua. Vaihtoehtoja laadunhallintaan sosiaali- ja terveysalalla. Stakes, Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus ja Suomen Kuntaliitto. (Polku 4).

Viirkorpi, P. Onnistunut projekti – opas kunta-alan projektityöskentelyyn. Suomen Kuntaliitto, Helsinki.

Virkki, P. & Somermeri A. 1998. Projektityö. Kehittämisen moottori. Edita, Helsinki.

Virtanen, P. 2000. Projektityö. WSOY, Helsinki.